

Zakon o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja

Članak 1.

Ovim se Zakonom određuje tijelo nadležno za obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (u daljnjem tekstu: Nacionalni preventivni mehanizam) sukladno Fakultativnom protokolu uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 2/05. u daljnjem tekstu: Fakultativni protokol).

Članak 2. (NN 33/15)

- (1) Poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma obavlja pučki pravobranitelj.
- (2) U obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma pučki pravobranitelj surađuje s udrugama registriranim za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava koje bira na temelju javnog poziva.
- (3) U obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma pučki pravobranitelj po potrebi uključuje i druge neovisne stručnjake sukladno članku 18. stavku 2. Fakultativnog protokola.
- (4) U obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma pučki pravobranitelj po potrebi surađuje s posebnim pravobraniteljima.

Članak 3. (NN 33/15)

- (1) Poslovi Nacionalnog preventivnog mehanizma su:
 - obilasci mjesta u kojima se nalaze ili bi se mogle nalaziti osobe lišene slobode radi jačanja njihove zaštite od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,
 - davanje preporuka nadležnim tijelima vlasti i ustanovama radi poboljšavanja postupanja prema osobama lišenim slobode i uvjeta u kojima se one nalaze radi sprečavanja mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,
 - davanje prijedloga i primjedbi na zakone i druge propise te nacрте zakona i drugih propisa radi promicanja zaštite osoba lišenih slobode od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,
 - suradnja s Pododborom Ujedinjenih naroda za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (u daljnjem tekstu: Pododbor za sprečavanje mučenja), slanje informacija i sastajanje s Pododborom za sprečavanje mučenja.

- (2) Brisani.

Članak 4. (NN 33/15)

Osobama lišenim slobode u smislu ovog Zakona smatraju se osobe kojima je određeno bilo kakvo zadržavanje, zatvaranje ili smještaj u mjesto pod javnim nadzorom i koje to mjesto ne mogu napustiti po svojoj volji.

Članak 5.

Osobe koje sudjeluju u obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma imaju ovlasti:

- nenajavljenih obilazaka tijela ili ustanova te pregleda prostorija u kojima se nalaze osobe lišene slobode,
- slobodnog pristupa podacima o tijelima i ustanovama u kojima se nalaze osobe lišene slobode,

- slobodnog pristupa podacima o broju osoba lišenih slobode u tijelu ili ustanovi koja se obilazi,
- slobodnog pristupa svim podacima o postupanju s osobama lišenim slobode u skladu sa zakonom,
- razgovarati s osobama lišenim slobode po slobodnom izboru i bez nazočnosti službenika tijela ili ustanove koja se obilazi,
- razgovarati s drugim osobama koje im mogu dati odgovarajuće informacije vezane uz sumnju na kršenje ljudskih prava postupanjem u tijelu ili ustanovi koja se obilazi.

Članak 6. (NN 33/15)

(1) Pučki pravobranitelj pravilnikom propisuje postupak izbora udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava iz članka 2. stavka 2. ovoga Zakona te način rada njihovih članova u obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma.

(2) Pučki pravobranitelj pravilnikom iz stavka 1. ovoga članka propisuje postupak izbora i način rada neovisnih stručnjaka iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona u obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma.

Članak 7.

Osobe koje sudjeluju u obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma dužne su čuvati kao tajnu osobne podatke o osobama lišenim slobode koje su saznale u obavljanju poslova.

Članak 8. (NN 33/15)

(1) Osoba koja sudjeluje u obilasku iz članka 3. podstavka 1. ovoga Zakona sastavlja zapisnik o obavljenom obilasku te ga dostavlja pučkom pravobranitelju.

(2) Pučki pravobranitelj će, na temelju zapisnika iz stavka 1. ovoga članka, o svakom obilasku sastaviti izvješće koje se dostavlja tijelu ili ustanovi u kojoj je obilazak obavljen, a u slučaju utvrđenih nepravilnosti i tijelu nadležnom za nadzor tijela ili ustanove u kojoj je obilazak obavljen.

(3) O utvrđenim slučajevima mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja pučki pravobranitelj upozorava i daje preporuke tijelu ili ustanovi u kojoj je takva povreda utvrđena. Tijelo ili ustanova u kojoj je povreda utvrđena dužna je u roku utvrđenom u izvješću poduzeti mjere povodom upozorenja ili preporuke pučkog pravobranitelja te o poduzetim mjerama bez odgađanja izvijestiti pučkog pravobranitelja. Ako tijelo ili ustanova ne postupi u propisanom roku u skladu s traženjem pučkog pravobranitelja ili ne postupi po njegovim preporukama, pučki pravobranitelj će o tome obavijestiti Hrvatski sabor.

(4) Brisani.

Članak 9.

Pučki pravobranitelj izrađuje i objavljuje godišnje izvješće o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma te ga dostavlja Hrvatskom saboru do 1. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Članak 10.

Sredstva za obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma osiguravaju se u državnom proračunu na posebnoj stavci unutar proračuna Ureda pučkog pravobranitelja.

Članak 11. (NN 33/15)

(1) Članovi izabranih udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava iz članka 2. stavka 2. koji sudjeluju u obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma te neovisni stručnjaci iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona imaju pravo na primjerenu naknadu za obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma.

(2) Visinu naknade iz stavka 1. ovoga članka određuje pučki pravobranitelj posebnom odlukom.

Članak 12.

Pučki pravobranitelj donijet će propis iz članka 6. ovoga Zakona u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 004-01/10-01/04

Zagreb, 28. siječnja 2011.

Članak 7.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 33/15

(1) Predstavnici udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava i akademske zajednice imenovani prema odredbama Zakona o Nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (»Narodne novine«, br. 18/11.) obavljaju poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma do izbora udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava prema odredbama ovoga Zakona.

(2) Pučki pravobranitelj donijet će pravilnik iz članka 4. ovoga Zakona u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Do stupanja na snagu pravilnika iz stavka 2. ovoga članka na snazi ostaje Pravilnik o postupku imenovanja i načinu rada predstavnika udruga i predstavnika akademske zajednice u Nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (»Narodne novine«, br. 22/12.).

(4) Pučki pravobranitelj će najkasnije u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu pravilnika iz stavka 2. ovoga članka uputiti javni poziv za izbor udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava.

Članak 8.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.